

A DROGOK HASZNÁLATÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ PSZICHIÁTRIAI PROBLÉMÁK ÉS BETEGSÉGEK

Addikció: az ember teljesség, boldogság és békesség iránti vágyának patológiás megnyilvánulása.

Addikció fajtái:

- ❖ **Kémiai addikció:** szerhez kötött – alkohol, drog, nikotin, altató/nyugtató
- ❖ **Viselkedési addikció:** nem szerhez kötött – bulimia nervosa, kóros játékszenvedély, kleptománia, kényszeres vásárlás (oniománia), körömrágás, perverziók, pirománia

Általános megfontolások/alapfogalmak:

Szenvedélybetegség: valamely szer fogyasztására irányuló ellenállhatatlan késztetés, amely minden más törekvést megelőz, és maga alá gyűr.

- a fogyasztásra ösztökélő belső hiányállapot a **sóvárgás**
- a szenvedélyt és az ezzel kapcsolatos magatartásokat az egyén az énjéről mintegy leválasztja, és az én „szenvedéllyel átítatott része” megszólíthatatlan, „inkommunikábilis”: **szenvedélytabu**

A szenvedélybetegség kialakulásának állomásai:

1. **Szerhasználat:** egyszeri alkalmi fogyasztás.
2. **Visszaélés (abúzus):** alkalmilag túlzott mennyiség (intoxikáció), vagy túl gyakori fogyasztás.
3. **Függőség (dependencia):** a szer relatív (szintcsökkenés) vagy abszolút hiánya megvonásos tünetekkel, és a szer újabb bevételére irányuló késztetéssel, sóvárgással jár.
4. **Szenvedély (addikció):** a magatartás egészét a szenvedélykeltő anyag megszerzése és fogyasztása vezérli, és rendszerint az alábbiakkal jár együtt:
 - a. **Tolerancia:** az adott szer hatásának csökkenése a folyamatos használat során.
Típusai:
 1. Farmakokinetikus: a droglebontó enzimek aktivitása nő → a célt értő drog koncentrációja csökken,
 2. Farmakodinamikus: a receptorsejtek egyre kevésbé érzékelik a drogot,
 3. Viselkedési: a környezeti feltételek megváltozása a droghatás megváltozását vonja maga után.**Kereszttolerancia:** az egyik szer iránti tolerancia a másik szerrel szemben is megmutatkozik.
 - b. **Szenzitizáció:** „fordított tolerancia”, a szer hatása növekszik az ismételt adagolás következtében.
 - c. **Dependencia:** fizikai és pszichés típusai különböztethetőek meg, az előbbi megvonásos tünetekben jelentkezik, az utóbbira utal a kontrollvesztés ill. a szerre való szüntelen koncentráció.
Keresztdependencia: az egyes szerek csillapítani képesek a más szerek elvonási tüneteit.

A kémiai addikció ismérvei:

1. **Kényszeres viselkedés:**
 - a. húzásmechanizmus: a pozitív élmény felé „húz” (kémiai addikciók),
 - b. lökésmechanizmus: a negatív élménytől „lök”, távolít el (viselkedési addikciók).
2. **Sóvárgás**, késztetés
3. **Incentivitás – kielégülés:** a kielégülés viselkedési addikcióban kevésbé kifejezett.
4. **Kockázatkereső viselkedés:**
 - a drog használat csak egyike a kockázatkereső viselkedésnek,
 - a drog indította el a kockázatkereső viselkedést,
 - kombinált.
5. **Komplementaritás:** a közvetítési (*gateway*) elmélet szerint az egy droghoz való hozzászokás megnöveli a többi droghoz való hozzászokás esélyét, multiplex droghasználat alakulhat ki.

Drog fogalmi kontinuum:

- kémiai anyag, mely megváltoztatja a központi idegrendszer működését
- fogyasztása +/- megerősítést nyer
- a rövidtávú averzív hatásra hamar tolerancia alakul ki, és a rendszeres fogyasztása addikciót okozhat
- abuzív módon fogyasztható
- a természetes megerősítőket kiválóan helyettesítheti

A függőség tünetei:

1, Tolerancia: hozzászokás

- a, a kívánt hatás elérése érdekében jelentős dózisznövelés,
- b, jelentősen csökkent hatás ugyanolyan dózis mellett.

2, Megvonási tünetegyüttes: elsősorban testi tünetek megjelenése a szer hirtelen abbahagyása esetén.

3, Eredménytelen próbálkozások, állandó vágy a szerhasználat abbahagyására.

4, A szer használata az eltervezetnél nagyobb mennyiségű, vagy a szer használata az eltervezetnél hosszabb idejű.

5, A használó jelentős időt tölt el a szer megszerzésével, a megszerzéshez szükséges tevékenységgel.

6, Jelentős társadalmi, szabadidős, foglalkozási tevékenységek feladása.

7, A szerhasználat folytatása annak ellenére, hogy az egyén tisztába van annak következményeivel.

A drogok felosztása :

1. Opiátok – mák (Papaver somniferum)

- Ópium pipa
- Heroin
- Morfin

2. Lassítók: depresszánsok

- altatók
- nyugtatók
- szorongás- csillapítók
- alkohol

3. Gyorsítók: stimulánsok

- kokain és származékai
- amfetaminok

4. Halucinogének

- LSD
 - Egyes gombák hatóanyagai
 - Egyes növények hatóanyagai
 - Kannabisz
 - a. Marihuána (fű)
 - b. Hasis (shit)
- Szerves oldószerek
Egyéb szerek: kéjgáz, nitritek

A drogok részletes jellemzése:

1. Opiátok

1.1. Általános jellemzők:

- **opiátok** néven foglaljuk össze a mák (*Papaver somniferum*) mintegy 20 féle alkaloidját – somniferum = álmot hozó (a mákgubó főzetét altatószerként használták)
- amennyiben a mesterségesen átalakított (pl.: heroin) vagy szintetikus készítményeket (pl.: dolargan, deprimol, metadon) is idesoroljuk → **opioidok**
- Használat: ehető, szippanthatók, szívható, szúrható

1.2. Hatás:

- Hatástartam:
 - o rövid (24 órán belül elim.): heroin, morfin
 - o hosszú (3-4 nap múlva elim.): metadon, LAAM (1-alfa-acetil-metadol)
- Hatás(mechanizmus):
 - o agonistaként hatnak az opioid – m/k/d-receptorokra (a függőség kialakulásáért a **m-receptorok** felelősek az agyi jutalmazó rendszer ingerlése útján)
 - o a központi idegrendszerben analgészia(fájdalom érzet hiánya), szedáció/kábulat, eufória, hányinger, hányás
 - első alkalommal gyakran hányinger, hányás lép fel, és az eufória nem kifejezett, de a későbbiekben az eufória kerül előtérbe, valamint elmúltával a bágyság, nyomottság
- **sztondulás**: heroin használata során az eufóriát előhívó adagnál nagyobb dózis bevétele után több órára megszakad a külvilággal a kapcsolat, az illető a sarokban gubbaszt, de tudja, mi zajlik körülötte.

Intravénás használatkor egy hirtelen jelentkező és elmúló kényeztet, az úgynevezett „flash” érzés lép fel. Eufóriát okozó hatása erős, emellett általában egy kellemes, lebegő állapot jön létre, melyre a nyugalom és a befelé-fordulás a jellemző. Eltűnnek a problémák, a testi és lelki fájdalom, szorongás, önértékelés növekszik, közömbössé válhat a külvilág ingereire, önmagával érzett egység átélése, védettség érzése, önértékelés érzése növekszik, csökkenő/megszűnt szexuális vágy. Hosszabb ideig tartó használat esetén az intenzív hatások megszűnnek, a függőség kialakulása miatt az újabb használatra már az elvonási tünetek elkerülése miatt van szükség.

A heroin számos testi elváltozást okoz: csökkenő légzésszám, csökkent reakciókészség csökkenti a vérnyomást, szűkíti a pupillát, lassítja a bélműködést, hosszan tartó használat esetén állandó székrekedést okozva. Kezdeti használatakor gyakran hányinger, hányás lép fel, az első használat némelyeknél kifejezetten negatív élményt jelent. Gátló hatást fejt ki a légzésre. Általában csökkenti az étvágyat és csökkenti/ megszünteti a szexuális aktivitást.

1.3. Túladagolás:

Túladagolás esetén azonnal mentőt kell hívni!

Az Országos Mentőszolgálat NEM hatóság, nincs jelentési kötelezettségük a rendőrség felé!

- Tünetei: eufória, ataxia (mozgás koordináció romlása, mintha részeg lenne), elkent beszéd, szűk (túhegynyi) pupillák (!), figyelem-, memóriazavar, száj és körmök kékes elszíneződése, sápadt vagy kék test, fulladás, alacsony testhő, szabálytalan légzés, vérnyomás esés, mély- alvásszerű (komatózus) állapot, szívritmuszavar, légzésbénulás (légzésszám csökken, légzés teljesen megszűnhet), tüdő- és agyvizenyő, halál.
- Th.: naloxon/naltrexon adása

Előfordul, hogy egy „véletlen” heroin-halál mögött egy végképp kilátástalan helyzetbe került ember öngyilkossági szándéka húzódik meg.

1.4. Abúzus/függőség/szövődmények:

Viszonylag hamar kialakul az erős függőség. A heroin rendszeres használata számos következménnyel jár: csökken az immunvédekezés, ezt súlyosbítja a nem kielégítő táplálkozás. Romlanak, később kihullhatnak a fogak. Különböző fertőzések lépnek fel, melyek különösen intravénás használatnál veszélyesek (hepatitis, AIDS). Ereik állapota romlik: gyulladás, fekély, tályog (feltárás, amputáció), sebfertőzések. Nagy fertőzéskockázat: HBV, HIV, TBC, endocarditis(szív belhártya gyulladás), meningitis(agyhártya gyulladás), agytályog. Emellett a heroin rombolja az illető szociális kötődéseit, az egyén egyre inkább elszigetelődik, egzisztenciálisan lecsúszik. Külleme eligénytelenedik, fogazatuk hiányossá válik, lefognak.

Terhesség alatti használata növeli a problémák kialakulásának esélyét a terhesség és a szülés alatt.

Terhesség alatti ópiáthasználat esetén a gyermek ópiátfüggőként születik.

1.5. Megvonási tünetek:

- Függőség gyorsan kialakul, olykor egyszeri dózis hatására
- A tolerancia gyorsan kialakul, erős pszichés és testi függést okoz. A szer hiányában - általában 8-12 óra elteltével jelentkező, és 48-72 óránál tetőző- a használt adagtól és a használat időtartamától függő erősségű testi tünetek lépnek fel, melyek a következők: ásítozás, hidegrázás, izzadás, libabőr, remegés, könnyezés, orrfolyás, hasmenés, hányinger, hányás, hasi görcsök, csont és ízületi fájdalmak, , hőemelkedés (8-10 napig is eltarthat) alvásképtelenség, rossz közérzet, ingatag vérnyomás, pupillatágulat és súlyos szorongások, depresszió. A folyamat egyébként csak a legkritikább esetben halálos kimenetelű. Az elvonáson átesettek beszámolóit szerint a testi tünetek eltörpülnek a lelki szenvedés mellett,

melyet a szer utáni sóvárgás okoz. Az elvonás testi panaszai aránylag rövid időn (7-10 nap) belül megszűnnek, míg a lelki problémák, a depresszió hosszú ideig fennállhatnak.

2. Lassítók

2.1. Általános jellemzők:

- Bizonyos orvosi javaslat nélkül használt gyógyszerek eufóriát, majd függőséget okoznak. Ide soroljuk az altatókat, nyugtatókat, szorongásoldókat (pl: alifás diolok: Andaxin, benzodiazepinek: Rivotril, Xanax, Elenium, Frontin, Dormicum, barbiturátok: Tardyl, Noxiron)

- 4-6 hétig tartó folyamatos használat már testi függőséget okoz
- alkohollal kombinálva felerősítik egymást, hamarabb alakítanak ki függőséget, használatuk veszélyesebb következményekkel jár
- általában idősebb emberek, főleg nők használják

2.2. Hatás:

Az alkohol hatásához hasonló testi tünetek: bizonytalan, dülöngélő járás, akadozott beszéd, lelassult kézmozgások, csökkent aktivitás, reflexek, szexuális vágy.

Alkohollal kombinálva, vagy az orvos által előírt dózisonál magasabb dózis használata esetén a részegségre is jellemző tünetek jelentkeznek: eufórikus, fellazult állapot, megszűnik a feszültség, a negatív érzések, a szorongás, a szégyen és megalázottság érzése, az érzelmi elidegenedés állapota, a használó szereti önmagát és az embereket, csökkenek a kényelmetlen érzések az agresszióval és a szexualitással kapcsolatban (ezek átmenetileg fokozódhatnak), szűk pupillák, csökkent pupilla reflexek, csökkent fájdalom érzet, szívműködés, mozgáskoordinációs zavar, elkenet beszéd, gyengeség.

2.3. Túladagolás:

Csökkenek a reflexek: pupilla reflex, fájdalom reflex, szemgolyó remegés, súlyos részegséghez hasonló állapot (akár agresszív kitérésekkel) szívritmuszavar, tüdővízenyő, légzésbénulás, koma, halál.

Ilyen esetben hánytatni nem szabad, életveszélyes állapot, lényeges a légutak szabadrá tétele és mentő hívása.

2.4. Abúzus/függőség/szövődmények:

Testi, lelki függőséget alakít ki, testsúly csökkenés, ép fogazat elvesztése, súlyos figyelemzavar, sérült koncentrációs képesség, tanulási képtelenségig fokozódó, észlelési zavart is eredményező memória zavar, túladagolás/megvonás esetén súlyos elmebeteg állapotok alakulhatnak ki, túladagolásuk halálhoz vezethet.

2.5. Megvonási tünetek:

Erős testi elvonás, testi-lelki izgalmi állapot, fejfájás, alvászavar, alvási képtelenség, fülzúgás, remegés, verejtékezés, szapora pulzus, szorongás, koncentráció nehézsége, epilepsziás rohamok, nyugtalanság, fáradtságérzés, súlyos depresszió, hallucinációk, akár elmebeteg állapotok kialakulása.

3. Kokain, Amfetamin

3.1. Kokain

3.1.1. Általános jellemzők:

- a Dél-Amerikában honos *Erythroxylon coca* nevű cserje alkaloidja
- helyi érzéstelenítőként 1880 óta van alkalmazásban, 1914 óta a narkotikumok közé sorolják
- Freud is tanulmányozta a szert pályája kezdetén
- használata: injekciós formában és cigarettában
- alkohollal kombinálva a két szer lebomlásakor *kokaetilén* keletkezik, amely toxikusabb mindkettőnél
- terhesség alatti használata növeli a problémák kialakulásának esélyét a terhesség és a szülés alatt, valamint az újszülött testi és szellemi károsodásához vezethet.

3.1.2. Hatás:

- Hatástartam: gyorsan, de rövid ideig hat, a hatás fenntartásához újabb adag bevitele szükséges
- eufória 10-20 másodperc, majd enyhe eufória – 20 perc
- kombinált dopaminerg (reuptake gátlás) és noradrenerg hatás
 - o **dopaminerg**: eufória, energia/libidó nő, fokozott éberség, csökkent étvágy
 - o **noradrenerg**: pulzusszám nő, RR nő
- az akut hatás 3 szakaszra osztható:
 - o 1. **Kick**: eufória (a fenti dopaminerg hatások),
 - o 2. **Rausch**: érzécsalódások jelentkezése,
 - o 3. **Depressziós** stádium: szorongás, lehangoltság → újabb adag bevétele

3.1.3. Túladagolás:

- tünetei: eufória, agitáltság, anxiétas (félelemérzet, szorongás), hallucinációk, hányinger, hányás, zavartság, tág pupillák, izomrángás, rhabdomyolysis (vörösvértest szétesésével járó állapot, ilyenkor keletkező myoglobin a vese „szűrőjét” eltömíti és így veseelégtelenséget okoz), agyi infarktus, szív ritmus zavar, szív csökkent oxigén ellátása, légzési nehézség

3.1.4. Abúzus/függőség/szövődmények:

- a legaddiktívabb drog (különösen a crack)
- súlyvesztés, ornyálkahártya-elhalás, agyi erek károsodása miatti szövődmények

3.1.5. Megvonási tünetek:

- **Crash**: akut szak – depresszió, aluszékonyság v. alvászavar, fokozott étvágy, erős sóvárgás, EEG-abnormalitások
- az akut szak után 1-10 hetes apathia (közöny)-anhedonia (örömeérzet hiánya)

3.2. Amfetamin

3.2.1. Általános jellemzők:

- amfetamin tartalmú szintetikus drog
- az 1930-as évektől a gyógyászatban alkalmazták a migrén, a tengeribetegség és a depresszió kezelésére. Az amfetamin gyógyászatban történő felhasználása egyéb, kevésbé veszélyes gyógyszerek megjelenése miatt napjainkra beszűkült.
- az amfetamint a II. világháborúban, mint rekreációs szer bizonyult hatásosnak
- használat során nagyfokú folyadékvesztés, mely halálhoz is vezethet, lényeges a folyadékpótlás
- levegőtlen helységben folyamatos tánc melletti használat a szervezet túlhevülését eredményezheti, mely halálhoz is vezethet, lényeges a szervezetet időnként lehűteni friss levegőn.

3.2.2. Hatás:

- Hatástartam: 4-6 órán át tartó feldobottságot okoznak,
- gyorsan kialakuló tolerancia,
- akár egész éjszakán át tartó stimuláló, állóképesség javító hatásuk miatt „diszkódrog” néven terjedtek el,
- alkalmankénti használatok: gyorsító hatás, gyorsítja a beszédet, az asszociációt, a gondolkodást, növeli a szexuális teljesítőképességet (rendszeres használatánál ez ellentétesen érvényesül), tág pupilla, csökkenő éhségérzet,
- Az Extasy tablettának hallucinogén hatása is van, mely egyfajta érzelmi megnyílást, gátlásoldódást eredményez.
- Fizikai dependenciát nem okoz, de pszichés függőséget igen.

3.2.3. Túladagolás:

Felfokozott idegrendszeri működés: gyors, ismétlődő mozdulatok, fogcsikorgatás, furcsa gondolatok, szorongás. Nő a légzésszám, a pulzus, a vérnyomás, magas testhő (40 Celsius is lehet), epilepsziás rohamok. Súlyosabb esetben szívritmuszavar, szívinfarktus, agyi keringészavar, melyek halálhoz vezethetnek.

3.2.4. Abúzus/függőség/szövődmények:

Folyamatos (akár egész napos) használat esetén elmebajhoz hasonló állapot alakulhat ki, hallucinációval, erős gyanakvósos érzésekkel (paranoid téveszmékkal), agresszióval. Ezek a állapotok egy idő után akkor is jelentkezhetnek, amikor az egyén nem használja a szert. A szervezet folyadékvesztése miatt kiszáradás veszélye állhat fenn, a szerek mérgező hatása fokozódik. Rendszeres használata májkárosító, emellett az extasy tabletták idegkárosító hatását is kimutatták.

3.2.5. Megvonási tünetek:

Tulajdonképpen a hatás ellenkezőjét látjuk. Testi tünetek nem jelentkeznek. Szer utáni fokozott sóvárgás erős nyugtalansággal társulva, rossz közérzet, letört hangulat, alvászavar (sok alvás keveredve álmatlansággal), krónikus fáradtságérzés, depresszió, mely változó erősséggel hónapokig is fennállhat.

4. *Hallucinogének*

- Elnevezései:
 - o *hallucinogén* (az észlelési hatásokra helyezi a hangsúlyt, de tényleges, valódi hallucináció ritka)
 - o *pszichotomimetikumok* (az affektus, kogníció és percepció érintettsége mellett a pszichózissal való összefüggésekre is utal)
 - o *pszichedélikus* (előtérben a tudatmódosító, „szellemben megjelenő” hatás)
- kémiai heterogén csoportot alkotnak
- természetes növényi szerek: meszkalin, pszilocibin,
- félszintetikus drog: LSD,
- szintetikus ~: MDA, MDMA + ide sorolható a PCP (fenciklidin, „angyalpor”) és a ketamin,

4. *LSD (lizergsav-dietil-amid)*

4.1. *Általános jellemzők:*

- Hoffmann fedezte fel (1943) → LSD-kutatás a modell-pszichózis ill. a pszichoterápiát segítő hatás irányában
- a '90-es évek közepétől az Ecstasy és az amfetaminok mellett a legnépszerűbb „diszkódroggá” vált
- Formái: tbl., kapszula, por, bélyeg, matrica („Reggeli glória magok” – a régi kultúrákban vallási ceremónia részeként használták)
- fogyasztása rendszerint csoportosan, beavatási szertartás keretében történik
- tartós használata a használó személyiségének tartós megváltozásához vezethet
- használata szerepet játszhat elmebetegségek- paranoia, skizofrénia- felszínre hozásában, kialakulásában
- felerősíti a pillanatnyi hangulatot, ezért kipróbáláskor mindig legyen környezetünkben józan személy, aki az esetleges probléma esetén segítséget tud hívni.

4.2. *Hatásai:*

-A bevételt követően kb. 20 perc elteltével pupilla tágulat, vérnyomás emelkedés, kézremegés, fokozott szívverés,

- bevételt követően 30 perc múlva alacsony dózis esetén hangulatemelkedés,

- nagyon erős tudatmódosító hatás, magasabb dózisoknál perceptuális disztorziók (vizuális illúzió, szinesztézia, idő múlása érzékelés megváltozása), gyakran tapasztalják a használói azt, mintha megállna az idő. Megváltozott tér- idő észlelés: az idő lelassul, a tárgyak eltávolodnak. A hangok színesebbé válnak, a minták a képeken életre kelnek, a hangok tisztábbak, élesebbek. Kialakulhat a világegyetemmel érzett összeolvadás, az egység érzése, miközben elvesznek az „én határok”. A domináns bal féltekei működést, a racionális gondolkodást felváltja egy jobb féltekei, hangokban, képekben, érzetekben, szimbólumokban való gondolkodás, melyhez az egyén hangulatától, fantáziáitól függő érzelmek társulnak. Megszűnik az unalom, az üresség, az értelemnélküliség, elidegenedettség érzés. A bevétel után 4-6 órával a belső észlelés, a tudattalan iránti érzékenység fokozódik, mintha a használó belátásokhoz, mély igazságokhoz jutna, mágikus úton befolyásolni tudná magát, vallásos, misztikus élmények is előfordulhatnak,

- testkép szubjektív megváltozása, „én határ” elmosódás (feloldódása, elvesztése), deperszonalizáció, szorongás („soha nem ér véget”): Bad Trip,
- szermentes időszakban, akár a használat után hónapokkal később a korábbi hallucinogén hatás egyes elemeinek villanásszerű visszatérése:Flashback.

4.3. Túladagolás:

- **Bad Trip:** extrém nyugtalanság, izommerevség, láz, pánikreakciók, paranoid gondolatok/ rohamok, fenyegető jellegű illúziók, kóros vonatkoztatás, fokozott szív működés, vérnyomás emelkedés, előfordulhatnak epilepsziás rohamok. „Megbolondulás - érzés”, előfordulhat elmebetegséghez hasonló kép is kialakulása (néhány óra alatt kitisztul).
- A hatás időtartama jelentősen megnövekszik, negatív élmények, szorongás, pánik, kellemetlen hallucinációk, jelentős terhet jelent a vegetatív idegrendszernek tartósan fennálló stresszként élik meg, magas vérnyomás, szapora pulzus, testhő emelkedés, kiszáradás

4.4. Abúzus/függőség/szövődmények:

- az LSD fogyasztás nem vezet addikcióhoz (mivel az eufória csak 1 hét múlva jelentkezik újra)
- **Prolongált adverz reakciók:** pszichózis, paranoiditás, depresszió
- **Flashback:** a droghatás drogmentes állapotban visszatér

4.5. Megvonási tünetek:

- Testi tünetek nincsenek
- Lelki elvonási tünetek, sóvárgás, idővel megszűnő hangulatváltozások

5. Kannabisz és származékai

5.1. Általános jellemzők:

- az indiai kender (Cannabis sativa var. Indica) számos drogot tartalmaz, legnagyobb mennyiségben **THC (delta-9-tetrahidrokannabinol)** fordul elő
- a növényt szárítás után megvágják és leggyakrabban cigaretta formájában szívják el („joint”), egyéb használatos nevei: marihuána, „kemp”, „fű”; legnagyobb koncentrációban a növény virágzó csúcshajtása, valamint a levelek megszáradt, gyantaszerű nedve (hasis) tartalmaz THC-t
- növényi kivonatait régóta használják érzéstelenítőként, altatóként, a citosztatikumok okozta hányáscsillapításra, daganatos betegek étvágytalanságának kezelésére
- a legnépszerűbb kábítószer, és kapudrog (90%-ban ezzel a szerrel kezdődik az illegális szerhasználat)

5.2. Hatások:

A használattól számított 30 perc múlva eufória alakul ki, amely 2-4 órán át tart, a conjunctivaerek kitágulnak, a szemek vörössé válnak, az étvágy fokozódik, a száj kiszárad, a reflexek jelentősen csökkenek.

A marihuána és a hasis fogyasztása a hangulatra hat, általában jókedv, feldobottság, oldott hangulat jelentkezik. Használói olykor kitörő jókedvről, nevetőgörcsről számolnak be. Nagyobb mennyiségű vagy nagyobb hatóanyag-tartalmú szereknél már inkább dominál az érzékelésre kifejtett hatása: az érzékszervek működése kiélesedik, marihuána-fogyasztók

beszámolóik szerint, az érzékek felfokozódását tapasztalják, (a használó jobban hall, szagol, ízlel, tapint) gondolkodás, logikai funkciók sérülése megváltozása is gyakori. A megvilágosodás-élmény hatására a művészi és a kreatív tevékenységek kibontakozhatnak. Emellett a belső, saját testből érkező információk vétele is javul, az illető átéli felgyorsult szívdobogását. Mind a pozitív, mind a negatív érzelmek átélése intenzívebbé válik. Mivel a negatív érzések szintén felerősödnek, a marihuána fogyasztása járhat szorongással, esetleg pánik átélésével.

A testi reakciók a következők: pupilla-tágulat, a szem kötőhártyájának pirossága, pulzusszaporulat, megnövekedett étvágy, nagyobb adagoknál álmoság, alvás. Halálos dózisa nem ismert.

5.3. Intoxikáció:

- csak a marihuánának nincs halálos adagja
- az intoxikációs tünetei az alkoholhoz hasonlóak

5.4. Abúzus/függőség/szövődmények:

- fizikai és pszichés dependencia + tolerancia
- krónikus használata során kognitív eltérések
 - o memória: a rövidtávú memória romlik, az új információk megtanulása nehéz
 - o percepció: méret, távolság megváltozása, módosult színdiszkrimináció, a vizuális reakcióidő nő
- + **amotivációs-szindróma (motivációk, érdeklődés elvesztése, energia- nélküliség)**
- meglévő pszichés betegségek dekompenzációja
- rendszeres, hosszan tartó használata tüdőkárosodáshoz, memóriazavarok kialakulásához, a gondolkodási képesség romlásához vezethet, emellett a hangulati élet elsivárosodása, apátia jöhet létre.

5.5. Megvonási tünetek:

- elsősorban pszichés tünetek, álmatlanság, rossz hangulat, kedvetlenség, depresszió, motiváció hiánya, a mindennapos dolgok szürkének, üresnek tűnnek. Néhány héten belül csökken, elmúlik.

6. Mefedron.

6.1. Általános jellemzők:

- A mefedron (4-MMC vagy Zsuzsi, Kati, Kation néven is ismert) hatása nagyon hasonlít az amfetaminéhoz

6.2. Hatásai:

- kis adagban kellemes közérzetet, majd fokozódó eufória, feldobottság, melyet izgalmi állapot és ingerlékenység, nyugtalanság, agresszió követhet. Jellemző a beszédkénszer és a túlzott nyitottság, de akár erőszakos cselekmények elkövetésére vagy öncsonkításra is bátoríthat.
- A szervezet folyadékvesztése miatt kiszáradás veszélye állhat fenn, mely következtében a szerek mérgező hatása fokozódik.

6.3. Túladagolás:

- Szapora szív működés, tág pupillák, zavartság, izgatottság, feszültségérzés, erőszakos cselekmények a külvilág és akár önmaga felé is.

4.4. Abúzus/függőség/szövődmények:

- A DDAAT (Darlington Drug and Alcohol Action Team) további kutatásai szerint mellékhatásként ritkán vagy tartós fogyasztás/nagy mennyiség bevétele esetén okozhat orrvérzést, izzadást, fogcsikorgatást, hallucinációt, paranoiát, ingerlékenységet, vérkeringési problémákat, intravénás használat esetén nagyon rövid idő után érgyulladás, érgörcs alakul ki, jelentős a testsúly csökkenés. Gyengül a koncentrációs készség, sérül a rövid távú memória, szapora szívverés, depresszió, izzadás, illetve hirtelen szívhalált is okozhat. Használatánál előfordulhat erős székelési inger, illetve a visszatérés nem olyan gyors, mint az ecstasy-nál.

- Különösen veszélyes alkohollal együtt fogyasztva, mely már több kamasz halálesetét is okozta.

- Egy felmérés szerint (National Addiction Centre, UK) a mepedront használók 51%-a szenved fejfájástól, 43%-a erős szívdobogástól, 27%-a émelygéstől és 15%-a hideg vagy elkékült ujjvégekről panaszkodott.

- Hosszú távú hatásai: A hosszú távú hatások egyelőre még nem ismeretesek, mivel a szert még nemrég kezdték el használni, ám rendszeres fogyasztása hallucinációkat, nyugtalanságot, ingerlékenységet okoz.

A mepedron összetevői hatásainak és mellékhatásainak vizsgálatára még nem történtek sem állatkísérletek, sem emberi vizsgálatok.

Folyamatosan jelennek meg új szerek a piacon, melyek hatásaikban hasonlók a Mepedronhoz. Részben származékai, kémiaiilag módosított változatai. Ilyenek például: MDPV, Metilon, Benzon fury, MP4,

Felhasznált irodalom

SOTE pszichiátria jegyzetek

INDIT könyvek

Wesley János Főiskola Szociális szakvizsga jegyzetei

Klienseink beszámolóí